

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/161/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115202054
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1115202054.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a sudcov JUDr. Zuzany Kučerovej a JUDr. Karola Riháka v právnej veci žalobcu: K. T. X., U. Č. X, C., P.: XX XXX XXX, zast. HKP Legal, s. r. o. Sasinkova č. 6, Bratislava, IČO: 36 727 334, proti žalovanému: S. L. K., K..Q..X., S. Č. XX, C., P.: XX XXX XXX, zast. Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Kubániho č. 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o zaplatenie 304, 49 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo 16. októbra 2018 č. k. 8C 63/2015-120, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.

Žalovanému sa proti žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanému zaplatenia sumy 304,49 eur s prísl. z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Žalovanému súd prvej inštancie priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 18. 11. 2010 uzavrel Z. E. so žalovaným zmluvu o revolvingovom úvere. Súčasťou zmluvy sú zmluvné dojednania o revolvingovom úvere. Zmluvné strany sa dohodli, že splatnosť úveru je 42 mesiacov, výška mesačnej splátky úveru je 73,94 eur, dátum prvej splatnosti splátky bol dojednaný dňom 16. 1. 2011 a dátum poslednej splátky dňom 16. 6. 2014. Nominálna výška úveru bola 3.105,48 eur reálne vyplatená výška úveru postupcovi bola 1.181,34 eur a žalobcom splatená čiastka úveru bola 1 485, 83 eur. Z. E. sa dostal s úhradou splátok úveru do omeškania a preto žalovaný dňa 2. 1. 2013 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Dňa 10. 11. 2014 uzavrel Z. E. ako postupca so žalobcom zmluvu o postúpení pohľadávky vo výške 304,49 eur. Predmetom zmluvy bolo postúpenie pohľadávky predstavujúcej bezdôvodné obohatenie žalovaného, ktoré malo vzniknúť v dôsledku úhrad postupcu vo výške 304,49 eur v prospech žalovaného nad rámec istiny reálne vyplateného úveru, vrátane príslušenstva a všetkých práv s ňou spojených. Žalobca tvrdil, že postupca uhradil žalovanému sumu 1.485,83 eur, pričom žalovaný mal nárok na vrátenie iba reálne poskytnutej sumy úveru 1.181,34 eur a žalovaný sa tak na úkor postupcu bezdôvodne obohatil v rozsahu 304,49 eur. Bezdôvodné obohatenie vo výške 304,49 eur predstavuje sumu 8,49 eur zo sumy 74 eur uhradenej dňa 23. 4. 2012, sumu 148 eur, ktorú dňa 13. 6. 2012 zaplatil postupca žalovanému a sumu 148 eur, ktorú zaplatil postupca žalovanému dňa 12. 9. 2012.

3. Žalovaný namietal nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Túto námietku odôvodnil tým, že žalobca ako združenie na ochranu spotrebiteľa, ktorého činnosť je upravená v ust. § 25 ods. 1, 2 zák. č. 250/2007 Z.z., nemôže podľa týchto ustanovení zákona a zmyslu zákona nadobúdať (odkupovať) pohľadávky od spotrebiteľov na základe zmluvy o postúpení pohľadávky. Podľa žalovaného úlohou

žalobcu je zastupovanie spotrebiteľa, poskytovanie mu pomoci, prípadne podanie návrhu na začatie konania na súd vo veci ochrany spotrebiteľa a nie nadobúdanie majetkových nárokov spotrebiteľa na svoj účet za účelom ich ďalšieho vymáhania vo vlastnom mene a na vlastný účet. Takáto činnosť žalobcu odporuje činnosti spotrebiteľských združení kognitívne upravených v ust. § 25 ods. 1, 2 č. 250/2007 Z.z., a preto i zmluva o postúpení pohľadávky uzatvorená s postupcom je absolútne neplatná podľa ustanovenia § 39 Obč. zák.

4. Z tohto skutkového stavu súd prvej inštancie vyvodil záver, že žaloba nie je dôvodná. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol: Súd súladne s argumentáciou žalovaného má za to, že žalobca ako združenie na ochranu spotrebiteľa nemôže podľa ustanovenia § 25 ods. 1, 2 zákona č. 250/2007 Z. z. nadobúdať (odkupovať) pohľadávky od spotrebiteľov na základe zmluvy o postúpení pohľadávky. Činnosť združenia na ochranu spotrebiteľa je upravená v zákone č. 250/2007 Z. z., ktorý je lex specialis k ostatným právnym predpisom. Iba v tomto zákone je kogentne (žalobca sa od tejto právnej úpravy nemôže odchýliť) upravený rozsah činnosti (konkrétne oprávnenia) združenia na ochranu spotrebiteľa, vychádzajúc zo zmyslu a účelu existencie takéhoto združenia, z čoho vyplýva, že iné ako v týchto ustanoveniach uvedené činnosti združenie na ochranu spotrebiteľa realizovať nemôže. Podľa názoru súdu, vychádzajúc z tejto právnej úpravy, účelom činnosti združenia na ochranu spotrebiteľa je zastupovanie spotrebiteľa, poskytovanie mu pomoci, prípadne podanie návrhu na začatie konania na súd vo veci ochrany spotrebiteľa, ale nie nadobúdanie majetkových nárokov spotrebiteľa na svoj účet za účelom ich ďalšieho vymáhania vo vlastnom mene a na vlastný účet. Takáto činnosť žalobcu skutočne je v rozpore s ustanoveniami § 25 ods. 1, 2 č. 250/2007 Z.z.. Preto i zmluva o postúpení pohľadávky uzatvorená s postupcom, ktorej uzatvorenie nie je v súlade s ustanoveniami § 25 ods. 1, 2 zákona č. 250/2007 Z.z., je absolútne neplatná podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, pretože odporuje uvedeným ustanoveniam zákona. Vzhľadom na uvedené právne vyhodnotenie tejto námietky tak súd žalobu žalobcu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej (správne aktívnej - pozn. odvolacieho súdu) vecnej legitímácie žalobcu v tejto veci.“

5. Námietku premlčania nároku uplatnenú žalovaným súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú, keď v tejto súvislosti v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol: „Súd má za to, že podľa ustanovenia § 111 a § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa predmetný nárok mohol premlčať za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený (postupca) dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, pričom zmena v osobe oprávneného na základe zmluvy o postúpení pohľadávky nemá vplyv na plynutie premlčacej doby. Na základe vykonaného dokazovania súd ustálil, že postupca sa mohol dozvedieť o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, na základe listu zo dňa 1. 10. 2014, ktorý súdu doručil sám postupca, v ktorom žalobca ako spotrebiteľské združenie oslovilo postupcu s ponukou právneho zastúpenia vo veci vydania bezdôvodného obohatenia spolupracujúcou advokátskou kanceláriou. V tomto liste žalobca dal do pozornosti postupcovi aj alternatívu odkúpenia jeho pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia žalovaným, čím by sa eliminovalo riziko náhrady trov konania v prípade neúspechu. Z výsluchu postupcu súd nezistil, kedy mu uvedený list doručený. Súd nezistil z vykonaného dokazovania a žalobca ani žalovaný tieto skutočnosti nevedeli uviesť, kedy bolo postupcovi súdom doručený návrh žalobcu na vstup do konania a jeho vyjadrenie k žalobe, či to mohlo byť prípadne skôr ako v októbri 2014, avšak určite po 21. 7. 2014, kedy bola žaloba na Okresný súd Trenčín podaná. Vzhľadom na tieto skutočnosti najmä na uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávky dňa 10. 11. 2014, tak súd ustálil, že subjektívna dvojročná premlčacia lehota začala v tejto veci plynúť dňom 1. 11. 2014, kedy s najväčšou pravdepodobnosťou už postupcovi bol doručený list žalobcu zo dňa 1. 10. 2014, prípadne dňa 10. 11. 2014, kedy postupca zmluvu o postúpení pohľadávky so žalobcom uzatvoril. Keďže žaloba v danej veci bola žalobcom podaná dňa 22. 1. 2015, teda v premlčacej lehote, je námietka žalovaného o premlčaní nedôvodná.“

6. S poukazom na tieto závery súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu chýbajúcej aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu.

7. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

8. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie alebo aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Poukázal na to, že podľa ustálenej judikatúry oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky

bez ďalšieho zakladá aktívnu vecnú legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Ďalej žalobca v odvolaní uviedol, že neexistuje právna norma, ktorá by mu zakazovala nadobudnúť akúkoľvek pohľadávku od tretej osoby. Okrem toho v prejednávanej veci sa jedná o pohľadávku priamo súvisiacu s ochranou práv spotrebiteľa. Súd prvej inštancie podľa žalobcu nezohľadnil ústavný princíp, podľa ktorého všetko, čo nie je zakázané, je dovolené. Ust. § 25 ods. 1, 2 zák. č. 250/2007 Z.z. podľa žalobcu nemožno považovať za kogentné v tom zmysle, že by žalobca na ich základe nemohol platne realizovať žiadne právne úkony, ktoré pod tieto ustanovenia nespádajú. Tieto ustanovenia práve naopak rozširujú bežné oprávnenia žalobcu (medzi ktoré patrí okrem iného aj možnosť nadobúdať pohľadávky a tie následne vymáhať na súde) o možnosti uvedené v týchto ustanoveniach ako tzv. osobitné oprávnenia žalobcu, ktoré pramenia zo zákona č. 250/2007 Z.z. Napokon žalobca v odvolaní vytkol súdu prvej inštancie, že napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil, čím porušil jeho právo na spravodlivý proces.

9. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil. Uviedol, že ust. § 25 ods. 2 zák. č. 250/2007 Z.z. je kogentným ustanovením, ktoré upravuje, čo združenie môže robiť vo vzťahu k spotrebiteľovi. Kým zák. č. 83/1990 Zb. upravuje všeobecné otázky vzniku občianskeho združenia jeho registrácie, osobitné právne predpisy regulujú špecifické otázky súvisiace so združeniami podľa toho, akú činnosť to - ktoré združenie vykonáva. To, že žalobca bude opakovane nadobúdať pohľadávky od spotrebiteľov (teda spotrebiteľov nebude zastupovať), nepredpokladá nielen ust. § 25 ods. 2 zák. č. 250/2007 Z.z., ale ani stanovы žalobcu.

10. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal dovolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

11. Súd prvej inštancie zistil riadne skutkový stav veci, vec po právnej stránke správne posúdil a napadnutý rozsudok odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p. Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku obsiahnutými v ods. 13. odôvodnenia napadnutého rozsudku týkajúcimi sa nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu a konštatuje správnosť týchto dôvodov (§ 387 ods. 2 C.s.p.)

12. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že argumentácia žalobcu smeruje k záveru, že žalobca je vlastne úplne obyčajnou právnickou osobou, ktorá je oprávnená vykonávať všetky tie činnosti, ktoré sú upravené v Občianskom, resp. v Obchodnom zákonníku a že zák. č. 250/2007 Z.z. mu navyše zveruje „osobitné“ oprávnenia. S touto argumentáciou žalobcu nemožno súhlasiť. Ak by bolo toto tvrdenie žalobcu relevantné, asi by nebolo potrebné, aby jeho činnosť upravoval osobitný zákon, ktorým je zák. č. 250/2007 Z.z. Žalobca je občianske združenie založené za účelom ochrany práv a záujmov spotrebiteľov a nie za účelom obchodovania s pohľadávkami spotrebiteľov s cieľom dosiahnuť zisk. V tejto súvislosti odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že v čl. III. zmluvy o postúpení pohľadávok z 10. 11. 2014 uzavretej s postupcom Z. E. (č.l. 54) bola dojednaná odplata za postúpenie predmetnej pohľadávky vo výške 30 % zo sumy skutočne vymoženej žalobcom ako postupníkom. To znamená, že ziskom žalobcu má byť 70 % z predmetnej pohľadávky v prípade, ak by bol v konaní úspešný. Z tohto pohľadu žalobca spotrebiteľa dokonca poškodzuje, pretože ak by ho v konaní zastupoval, ako to predpokladá ust. § 25 ods. 2 zák. č. 250/2007 Z.z. a spotrebiteľ by bol v konaní úspešný, spotrebiteľ by získal 100 % zo svojej pohľadávky a nie teda iba 30 %. Spolu so skutočnosťou, že žalobca opakovane uplatňuje pohľadávky, ktoré mu postúpili spotrebiteľia (viď konania vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 19C/41/2015, 18C/207/2014) nepochybne za odplatu, nemožno urobiť iný záver ako ten, že žalobca vykonáva s pohľadávkami spotrebiteľov sústavnú obchodnú činnosť za účelom dosiahnutia zisku. Takáto činnosť je však typická pre obchodné spoločnosti založené v zmysle Obchodného zákonníka, teda pre podnikateľov (§ 2 ods. 1 Obch. zák.), ale nie pre žalobcu, ktorý nie je podnikateľom, ale občianskym združením sui generis založeným za účelom ochrany práv a záujmov spotrebiteľov.

13. Zo všetkých týchto dôvodov je odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že žalobca môže vykonávať iba tú činnosť, ktorú mu zveruje zák. č. 250/2007 Z.z. v kogentnom ustanovení § 25. Tento zákon je špeciálnou právnou úpravou (lex specialis) v pomere k všeobecným predpisom, teda k Občianskemu a k Obchodnému zákonníku. Keďže rozsah činnosti žalobcu upravuje ust. § 25

zák. č. 250/2007 Z.z., všeobecná úprava obsiahnutá v Občianskom, resp. v Obchodnom zákonníku sa neuplatní. Z ust. § 25 zák. č. 250/2007 Z.z. nemožno vyvodiť, že by predmetom činnosti žalobcu mohlo byť obchodovanie s pohľadávkami spotrebiteľov, navyše s cieľom dosiahnuť zisk. Ak teda žalobca uzavrel so spotrebiteľom Z. E. zmluvu o postúpení pohľadávky, na základe ktorej mu spotrebiteľ za úplatu vo výške 30 % z postúpenej pohľadávky postúpil predmetnú pohľadávku s tým, že zvyšok, t.j. 70 % bude tvoriť zisk žalobcu, táto zmluva o postúpení pohľadávky je v rozpore s kogentným ustanovením § 25 zák. č. 250/2007 Z.z. a ide teda o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Obč. zák. Na základe tohto absolútne neplatného právneho úkonu sa žalobca nemohol stať vlastníkom predmetnej pohľadávky a v spore mu teda chýba aktívna vecná legitímácia.

14. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok je vecne správny a preto ho odvolací súd potvrdil podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

15. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

c/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

d/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

e/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /dovolacie dôvody/ a čoho sa dovolateľ domáha /dovolací návrh/ (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).